

ՎԱՐԱՆ ՏԵՐՅԱՆ - 135

ՆԱ ՄԻ ՆՈՐ ԳՈՒՅՆՈՎ, ՆՈՐ ԶԱՅՆՈՎ ԵՐԳԵՑ Ե՛Վ ՍԵՐԸ, Ե՛Վ ՉԱՅՐԵՆԻՔԸ, Ե՛Վ ԲՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հունվարին համայն հայությունը հիշեց մեր մեծ հայրենակցի, Նինոսիմյանի Գանձա գյուղում հունվարի 28-ին ծնված եւ նույն ամսի 7-ին մահացած Վահան Տերյանի ծննդյան 135 եւ մահվան 100-ամյակները:

Վերնագիր հանված խոսքերը պատկանում են հայ մեկ ուրիշ հանճարեղ բանաստեղծի՝ Ավետիք Իսահակյանին եւ վերաբերում են մեծ քնարերգու Վահան Տերյանին:

1906թ-ին, երբ, Տերյանը, Իսահակյանի հետ հայրենի Գանձայում իր շրջագայություններն ավարտելուց հետո, գտնվում էր Ալեքսանդրապոլում (այժմ Գյումրի), մի երեկո, դիմելով Ավ. Իսահակյանին, ասում է. «Ձեզանից Չոփիանըսն Թունանյանից եւ քեզանից հետո կա՛մ պետք է ուրիշ երգ ասել, կա՛մ պետք է բոլորովին լռել»:

Ու երբ 1908թ. Թիֆլիսում լույս տեսավ Տերյանի առաջին ժողովածուն «Մթնշաղի անուրջներ» խորագրով, հենց առաջին բարձր գնահատողները դարձան Թունանյանը եւ Իսահակյանը, նրանք, որոնցից ամենից շատ էր քաշվում Տերյանը՝ բանաստեղծական ճանապարհի իր սկզբին, եւ որոնք էլ հենց ստիպեցին նրան նոր ձեռով երգելու ու յուրովի բացելու անհատի ներքին աշխարհը:

Ինքն առհասարակ մտածում էր ստեղծել տասը շարք, սակայն 10-12 տարում հասցնում է գրել ընդամենը յոթը՝ «Մթնշաղի անուրջներ», «Գիշեր եւ հուշեր», «Ոսկե հեքիաթ», «Վերադարձ», «Ոսկե շղթա», «Երկիր Նաիրի», «Կատվի դրախտ» շարքերը:

«Շատ գեղեցիկ գործեր են,- ասել է Թունանյանը Տերյանի բանաստեղծությունների վերաբերյալ,- գրեթե մեր լիրիկայի մեջ բոլորովին նոր բաներ: Լուսավոր ու մաքուր: Չտված ու արծաթե գանգի պես հնչում»:

Ըստ ժամանակի գրականագետ Յուլիա Խանգադյանի՝ «Երեւույթն այնքան ուժեղ էր եւ այնքան հմայիչ, որ Տերյանի պոեզիայով ներշնչվեցին, նրա ազդեցությունը կրեցին անգամ ավագ սերնդի բանաստեղծները, ոչ միայն Ճատուրյանը, այլեւ Իսահակյանը, Թունանյանը, Զովիհար Հաննիսյանը»:

Վահան Տերյանը կարողացավ ի՛ր տեղն ունենալ քնարերգության այդ արքաների շարքում:

Ծնվել է 1885 թվականին, ինչպես արդեն ասվել է, Նինոսիմյանի շրջանի Գանձա գյուղում, որտեղ, սկսած 1966թ-ից, տարբեր երկրներից եկող գրողների մեծ հյուրընկալությամբ, ամեն տարի, տեղի է ունենում «Տերյանական պոեզիայի օր»:

Տեր-Գրիգորյանների զարմից էր սե-

րում Վահանը: Բավականին ճանաչված մի գերդաստան եւ գրքի-գրականության հետ շատ մտերիմ մի ընտանիք: Այստեղ մեծանում է Տերյանը, գյուղի ժխական դպրոցում եւ Ախալքալաքի քաղաքային դպրոցում ստանում իր նախնական կրթությունը: Ապա՝ 1889-ին հայրը Վահանին տանում է Մոսկվա, տալիս՝ Լազարյան ճեմարան: Տերյանը Լազարյան ճեմարանից հետո Մոսկվայի համալսարանի պատմաբանասիրական ֆակուլտետի ուսանող էր: 1913-ին՝ Մոսկվայի համալսարանին զուգահեռ ընդունվել է Պետերբուրգի համալսարանի արեւելագիտական ֆակուլտետ, որտեղ, Նիկոլայոս Մառի (1864-65-1934թթ., վրաց արեւելագետ, հայագետ) ղեկավարությամբ, խորացել է հայագիտության եւ պարսկերեն ու վրացերեն լեզուների ուսումնասիրության մեջ: Բանաստեղծություններ սկսել է գրել 900-ական թվականների սկզբներից: Այդ շրջանում գրած «Կյանքի որբեր» (1903թ.) բանաստեղծությունը ստորագրել է՝ Վահան Շվից: Հետո որոշ բանաստեղծություններ ստորագրել է Վահան Տեր-Գրիգորյան: 1907թ-ից շարունակաբար ստորագրել է Վահան Տերյան:

1906-ին, Ալեքսանդրապոլում, իր բանաստեղծությունների առաջին տետրը ցույց է տալիս Ավ. Իսահակյանին: Իսահակյանն իր մտորումներում այդ մասին գրել է, որ «հրաշքը դեռ չէր կատարվել, Վահանը դեռ չէր գտել իրեն, բանաստեղծությունների մեծ մասն իմ ու Թունանյանի ազդեցությամբ էին գրված»:

Եվ ընդամենը 2 տարուց հետո, երբ հրատարակեց «Մթնշաղի անուրջները» (1908թ.), Իսահակյանը գրեց՝ «Հրաշքը կատարվել է, Վահանը գտել է իրեն»: Եվ արդեն ներկայացնում է նրան իբրեւ մեր քնարերգության մեջ նոր ուղի հարթող: Իր ժամանակների գրականագիտական միտքն ընդունեց, որ Տերյանն ստիպեց մարդկանց նոր ձեռով նայելու պոեզիային եւ ստիպեց նաեւ պոետներին՝ նոր ձեռով հյուսելու բանաստեղծությունը: Եվ ընդունելով՝ հավաստեց, որ Տերյանից հետո քնարերգության մեջ ոճական վայելչության պահանջը խիստ ուժեղացավ:

Նա բերեց գրականության իր դիտումները՝ թարմ ու դիպուկ: «Հայոց նոր շրջանի բանաստեղծության ոճի ու լեզվի զարգացման մասին» դասախոսության մեջ (1916թ.) Տերյանը խոսում է մեր գրականության զարգացման միտումների մա-

սին, առավելությունը տալիս է ռեալիզմին: Գտնում է, որ եթե արձակում մեր մայրուղին Շիրվանցաղեն է, ապա՝ պոեզիայում Թունանյանն է, Իսահակյանը...

Աշակերտելով Սառին եւ ուսումնասիրելով վրացերենը՝ Տերյանը ցանկացել է թարգմանել Շ.Ռուսթավելու «Ընծենավորը»:

Գարեգին Լեւոնյանն (1872-1947թթ., գրականագետ, պրոֆեսոր) այդ մասին հիշում է. «Բանաստեղծն ապրում էր մի համեստ սեմյակում՝ հետն ունենալով իր գործընկեր Լեւոն Քալանթարին (1891-1959թթ., թատերագետ): Հիշում են Վահանն իր սեղանի վերեւում պատին փակցրել էր մի մեծ թուղթ, որի վրա խոշոր տառերով գրված էին վրացերեն խոնարհումներն ու հողվումները: Իմ հարցին նա պատասխանեց, թե այդպես է արել, որ ամեն ժամ այդ կանոնները լինեն աչքի առաջ՝ լավ հիշելու համար»: 1916-ին գրած մի նամակում Տերյանը գրել է. «Թարգմանում են Շոթա Ռուսթավելի «Ընծենավորի» միսերգանքը: Վրացերենից թարգմանում են եւ իհարկե պահպանում են ձեռն ու չափը: «Ռուսթավելին...» ուզում են նախ՝ Սառին ցույց տամ, հետո՞ հղկեն ու չտկեն...»: Ստ.Ջորջյանը պատմում է, որ, 1916-ի վերջին եւ 1917-ի հունվարին, Թիֆլիսում հանդիպելով Տերյանին, հետաքրքրվել է, թե «Ինչպե՞ս է առաջ գնում ձեր վրացերենը...»: իմանալով որ նա մտադիր է թարգմանել Ռուսթավելու պոեմը, «Շատ դանդաղ,- կամացուկ պատասխանել է Տերյանը»:

Կարելոր է նշել, որ ընդհանուր հիացմունքի արժանացած այդ թարգմանությունը Տերյանին չի բավարարել, նրա համար այդ թարգմանությունը դեռ դուրս եկած չի եղել «նշակման» շրջանից: Պողոս Մակինցյանը (1884-1938թթ., գրաքննադատ, թարգմանիչ) վկայում է, որ Տերյանն իր «Երկրի ժողովածուի» 3-րդ հատորում «Ընծենավորի» միսերգանքի թարգմանությունը հնարավոր չի համարել լույս ընծայել:

1910-1912թթ-ին Տերյանը մասնակցում է «Գարուն» ամսանախի հրատարակման աշխատանքներին եւ փորձում է խորամուխ լինել գրական շարժման մեջ: Ներգրավվելով «Հայ գրականությունը սիրողների ընկերություն» խմբի աշխատանքներին՝ կատարում է թարգմանություններ Գ.Սունդուկյան «Պեպո», Բաֆֆի «Կայծերի» 1-ին հատոր, Շիրվանցաղե՝ «Չար ոգի»: 1914թ-ին, գրական շր-

ջաններում, երեւանում ելույթ է ունենում «Հայ գրականության գալիք օրը» նշանակող հողված-դասախոսությամբ: Հավելենք, որ նա միաժամանակ հայերեն է թարգմանում վրաց, ռուս եւ եվրոպական գրականության նշանավորների՝ Ա.Օբերթելու, Վ.Բոլդուի, Շ.Բոդլերի, Բ.Չայկովսկի, Պ.Վեռլենի, Է.Վերհարնի չափածո ու արձակ գործերը: Թեւեւ այս շրջանում նա արդեն լուրջ տառապում էր մահաբեր թոքախտից, Մաքսիմ Գորկու հետ մեկտեղ, 1916թ. հրատարակում է «Հայ գրականություն» հայտնի ժողովածուն, պատրաստվում է գրել պիեսներ, նոր պոեմներ, վիպական ստեղծագործություններ, բանաստեղծական նոր շարքեր, բայց...

1917թ-ին Տերյանը ընտրվում է Համառուսական կենտրոնական կոմիտեի անդամ ու՝ ստանձնում Ազգությունների ժողովրդական կոմիտեի անդամի պաշտոնը: Եվ հենց այս առաքելությամբ էլ, կուսակցության կարելոր հանձնարարությամբ, մեկնում է Միջին Ասիա: Լարված աշխատանքի պայմաններում սրված թոքախտից, 1920թ-ի հունվարի 7-ին վախճանվում է Ռուսաստանի Օրենբուրգ քաղաքում:

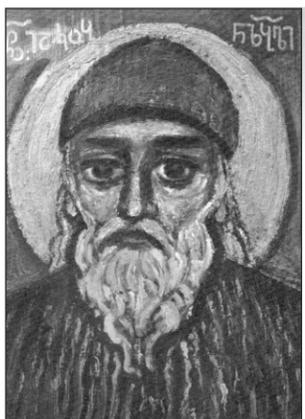
1921թ-ի հունվարի 7-ին, երբ Թիֆլիսում կատարվում էր Տերյանի մահվան տարելիցը, ամբողջ դահլիճում հանգչում են լույսերը. ...քեմին լուսավորված է միայն Տերյանի մեծ նկարը՝ մոմե լույսերով ողողված, հնչում է Մոցարտի «Ռեքվիեմը», ու դերասան Իսահակ Ալիխանյանը արտասանում է Տերյանի «Հրաժեշտի գագելը»:

Գնում են ես մի մութ աշխարհ, հեռու երկիր էլ չեմ գալու, / Բարի հիշեք ինձ ձեր սրտում, մնաք բարով, մնաք բարով...

ՋՈՒԼԻԵՏԱ ԲՈՂԱՆՅԱՆ

ՎԱԿԵՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՈՒՐԵ ՉԱԿՈՐ ՉԱՅՐԱԴԵՏԸ՝ ՎՐԱՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՖԻԼՍՈՒՄ

Փետրվարի 10-ին Թբիլիսիի ամենամեծ (1100 տեղանոց) «Ամիրանի» կինոթատրոնում ներկայացվեց Սուրբ Հակոբ Սժբնա Հայրապետին նվիրված «Ճամփորդություն դեպի անցյալ» վավերագրական ֆիլմը («ՊՊՁՆԻՅԹԻՆՎԱՅՎՅՈՐՎԱՅՁՈՑԻՆՎԱՅԻՆ ՆԻՅՈՒՅԻՆ ՄՈՒՆԻՍՏԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏԵՐԻ ՍԵՆԱՏՈՐԻ ԿԻՆՈՏՐԱՏՈՐՈՒՄԻ ԱՆՈՐԿՐԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԳՐԱԿԱՆ ՖԻԼՄԸ»):

Վրացական Ուղղափառ եկեղեցու Ախալքալաքի եւ Կուրբուրդոյի թեմի առաջնորդ Նիկոլոզ միտրոպոլիտ Փաշուաշվիլի Սուրբ Հակոբ Սժբնա Հայրապետի կյանքի ու գործունեության ուսումնասիրությունն ամրագրող երկու ժամանոց վավերագրական ֆիլմն

առանձնահատուկ շնորհակալություն հայտնեց Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Կիրակոս վարդապետ Դավթյանին՝ այցը կազմակերպելու, ինչպես նաեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում պահվող Նոյի տապանի սուրբ մասունքը տեսնելու, Սուրբ Հակոբի Աջին խոնարհվելու, Հակոբ Սժբնա Հայրապետի եկեղեցի այցելելու, Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանում պահվող նյութերին ծանոթանալու գործին ցուցաբերած աջակցության համար:

Միտրոպոլիտի խոսքով, ինքը որոշել էր այցելել Հակոբ Սժբնայի սրբավայրեր, լինել Սժբին (ներկայիս՝ Մարդին, Թուրքիա, Արիհայի սահմանի մոտ) քաղաքում, խոնարհվել եւ աղոթել այնտեղ գտնվող Սրբի անունով տաճարում ու Ախալքալաքի Վրաց Ուղղափառ առաջնորդանիստ եկեղեցու 40 սրբերի թանգարանում գտնվելու, Սուրբ Հակոբ Սժբնա Հայրապետի հետ կապված մասունքների եւ նյութերի՝ բնագրի նույնական օրինակները:

Միտրոպոլիտն իր ճամփորդությունը վավերացնող ֆիլմում պատմում է դեպի անցյալ կատարած իր բացահայտումների մասին: Ֆիլմը հագեցած է Արարատ լեռան վրա Նոյի տապանի հանգրվանման նշանակության, աշ-

խարհում առաջինը Քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակած Հայոց եկեղեցու, երկու քրիստոնեական հավատքի եկեղեցիների համագործակցության կարելորության եւ հայ-վրացական դարավոր բարեկամության էջերի արձանագրություններով:

Նշենք, որ Քրիստոնեական եկեղեցու կողմից սիրված Սուրբ Հակոբ Սժբնա Հայրապետը եղել է Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի հորաքրոջ որդին, պարթևական տոհմից, ծնվել է Սժբին քաղաքում եւ, փրկվելով իր տոհմի կոտորածից, ընտրել է ճգնավորական կյանքը՝ դառնալով հագեւորական: Նա որոշում է բարձրանալ Արարատ լեռը՝ Նոյի տապանը տեսնելու եւ իր հետ մի մասնիկ բերելու: Սակայն, չկարողանալով հասնել Արարատի գագաթը՝ երկար տանջվելուց ու աղոթելուց հետո նույնը է՝ Տիրոջ հրեշտակն այցելում է նրան եւ տապանից մի մասունք դնում նրա գլխի տակ: «Պետք չէ, որ որեւէ մեկը տեսնի տապանը: Համաձայն քո փափազի, վերցրու՛ մասունքը եւ գնա քո տունը»: ասում է նա: Նոյի տապանի այդ մասունքը մինչեւ օրս պահվում է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում: Այն ամփոստ փայտից է եւ դարերի ընթացքում չի քայքայվել:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում է պահվում նաեւ Սուրբ Հակոբի մասունքը՝ Աջը, որը դուրս է բերվում ժամանակ առ ժամանակ հանդիսավոր առիթներով:

ՅՈՒՐԻ ԴՊՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՐՑ - ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՅԼԱԶԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

ԱՎԱՆԳՈՒՅԹ

ՍՈՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՈՒՐԲ ՎԱԼԵՆՏԻՆԻ ՕՐ՝ ԼԵԳԵՆԴ, ԹԵ ԻՐԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ երեւույթին, փետրվարը կարելի է համարել սիրահարների ամիս: Մենք տոնում ենք Սուրբ Սարգիսը, իսկ եվրոպացիները՝ եւ ոչ միայն եվրոպացիները՝ Սուրբ Վալենտինին: Ցանկալի կլիներ որոշ մանրամասներ իմանալ Սուրբ Վալենտինի օրվա կապակցությամբ:

Լ.Սարգսյան

Թբիլիսի

Աշխարհի շատ երկրներում փետրվարի 14-ին տոնում են սիրահարների հովանավոր Սուրբ Վալենտինի օրը: Այդ օրը բոլորը շնորհավորում են միմյանց, սեր խոստովանում, նվիրում են միմյանց խորհրդանշական նվերներ:

Սուրբ Վալենտինի մասին բազմաթիվ լեգենդներ կան: Դրանցից մեկի համաձայն՝ Հին Հռոմում ապրել է Վալենտին անունով մի բժիշկ-հոգեւորական: Վալենտինի ժամանակ Հռոմում իշխում էր Կլավդիոս 2-րդը, ով հայտնի էր իր գավթողական բնավորությամբ: Երբ Կլավդիոսին պետք եղան նոր զինվորներ ու ավելի մարտունակ բանակ, նա արգելեց ամուսնությունները:

Վալենտինն սկսեց գաղտնի պսակադրել սիրահար զույգերին: Միաժամանակ նա զբաղվում էր նաև բժշկությամբ: Եվ մի անգամ նրա մոտ են բերում հռոմեական բանտատիրոջ աղջկան: Աղջիկը կույր էր, եւ Վալենտինն իր պատրաստած դեղերով փորձում է բուժել նրան: Այդ ընթացքում գաղտնի ամուսնությունների համար Վալենտինին ձերբակալում են:

Վալենտինի խնդրանքով բանտապետը թուղթ ու գրիչ է տալիս մահապատժի դատապարտված հոգեւորականին, եւ նա երկտող է գրում կույր աղջկան, ում արդեն վաղուց սիրում էր: Նույն օրը՝ փետրվարի 14-ին, Վալենտինին մահապատժի են ենթարկում: Կույր աղջիկը, ստանալով նամակը, հրաշքով առողջանում է:

Եւ կարողնում « Քո Վալենտին...»: Դարերի ընթացքում Սուրբ Վալենտինի տոնը ձեռք է բերել իրեն հատուկ հմայք ու տոնակարգ: Որոշ երկրներում տղամարդը հագուստ է նվիրում իր սիրեցյալին, եթե նվերն ընդունվում է, նրանք ամուսնանում են:

Միջնադարյան Անգլիայում տարածված էր մի սովորույթ, որի համաձայն՝ երիտասարդները հավաքվում էին, գրում արջիկների անուններ, զգուս գլխարկի մեջ ու հերթով հանում դրանցից մեկը: Կազմավորված զույգերը դառնում էին ընկերներ մինչև մյուս Վալենտինի տոնը: Պարզվում է, որ ամենախելացի տղամարդիկ ճապոնացիներն են: Նրանք Վալենտինի տոնը վերածել են մարտի 8-ի՝ տղամարդկանց համար: Ճապոնիայում ընդունված է, որ այդ օրը կանայք խոստովանություններ անեն, նվերներ տան իրենց սիրելիներին:

Ի դեպ, ամենատարածված նվերներն են սափրիչը, օժանելիքը, դրամապանակն ու շոկոլատը: Սառնապիրտ գերմանացիներն էլ միանշանակ կարծում են, որ Վալենտինը հոգեկան խնդիրներ ունեցող հիվանդների հովանավորն է, եւ այդ օրը նրանք զարդարում են հոգեբուժական հիվանդանոցները:

Հաշվենկատ ամերիկացիներն այս տոնը են օգտագործել են բիզնեսը զարգացնելու համար: Առաջինը նրանք էին, որ սկսեցին «Վալենտինկաներ» արտադրել եւ վաճառել:

ՏՐՆԴԵՉ՝ ԿՐԱԿԻ ՎՐԱՅՈՎ ԴԵՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ Առաքելական եկեղեցին փետրվարի 14-ին նշում է Տրնդեզը կամ Տեառնընդառաջը՝ Տիրոջ ընծայման օրը, երբ Հիսուս Քրիստոսին ծննդյան քառասուններորդ օրը նվիրաբերեցին տաճարին:

Տոնի պատմությունը.
Տրնդեզ տոնն ավանդույթի շարունակման օրինակ է: Նախկինում այն հեթանոսական, կրակապաշտական տոն է եղել եւ քրիստոնեացվել է Հայ Առաքելական եկեղեցու կողմից:

Տրնդեզը Հայաստանում նշում են արդեն մի քանի հազար տարի: Ավանդության համաձայն, ի սկզբանե այն նվիրված է եղել Տիրին՝ գրչության, դպրության, իմաստության, գիտելիքի, արվեստի հովանավոր աստծուն: Ընդունված է կարծել, որ տոնի անվանումը թարգմանվում էր՝ «Խոտի դեզ վառել Տիրի պատվին»։ Հայաստանում քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելուց հետո՝ տոնի անունը փոփոխություններ է կրել, «Տեառնընդառաջ»-ը թարգմանվում է «Առաջ գնալ, հանդիպել Տիրոջը»:

Տոնի ավանդույթները.
Տոնի գլխավոր մասը խարույկն է, որի վրայով, ձեռք-ձեռքի բռնած, թռնում են սիրահար զույգերը:

Հազարամյա պատմության ընթացքում տոնի ավելացել են բազմաթիվ նախանշաններ: Այսպես, ժողովրդի շրջանում տարածված է այն կարծիքը, որ եթե սիրահար զույգը խարույկի վրայով թռչելիս կարողանա ձեռքերը բռնած պահել, ապա նրանց սերը կլինի հավերժ: Հնում խարույկը վառում էին հիմնականում ցորենի հասկերից: Կրակի վառվելու ընթացքում կանայք սկուտեղի վրա բերում էին Տեառնընդառաջի տոնական կերակրատեսակները՝ փոխինդը, չամիչը, աղանձը, ընկույզը, բոված սիսեռը՝ մի մասը բաժանում էին, մյուսը մշառը ներս տանում՝ երեկոյան խնջույքի համար:

Եվ նույնիսկ ոչ մեծ այրվածքներ ստանալը չպետք է հիասթափեցնի տուժածներին, քանի որ համարվում է, որ կրակը մաքրում է նորացնում է, նոր էներգիա է հաղորդում:

Խարույկի վրայով թռնում էին նաև անպտուղ կանայք: Համարվում էր, որ խարույկի յուրահատուկ էներգետիկան օգնում է նրանց այդ խնդիրներում: Նույնիսկ խարույկի մոխիրը տարածվում էր դաշտերով՝ դրանց բերրությունն ապահովելու համար:

Տոնի նշանակությունը եկեղեցու համար.
Տերունի այս տոնը հիշատակում է 40-օրական Հիսուսի ընծայումը տաճարին: Ըստ հրեական օրենքի՝ ամեն մի արու գա-

վակի ծնունդից հետո, երբ լրանում էին սրբագործման 40 օրերը, նորածնի մայրն իր երեխայի հետ այցելում էր տաճար, զոհ մատուցում էր իր գավակի համար օրհնություն ստանում քահանայից: Այսպես եւ Սուրբ Աստվածամայրը 40-օրական Հիսուսի հետ ներկայանում է Տաճար:

Այս մասին հիշատակում է Ղուկաս ավետարանիչը: «Երբ նրանց սրբագործման օրերը լրացան, Մովսեսի Օրենքի համաձայն՝ նրան Երուսաղեմ տարան՝ Տիրոջը ներկայացնելու համար, ինչպես գրված էր Տիրոջ Օրենքում. «Ամեն արու գավակ, որ արգանդ է բացում, Տիրոջ համար սուրբ պիտի կոչվի: Եվ Տիրոջ Օրենքում ասվածի համաձայն ընծա պետք է տալ մի զույգ տատրակ կամ աղավնու երկու ձագ» (Ղուկ. 2:22-24): Ներկայացնելով Հիսուսի կյանքի այս դրվագը՝ Ավետարանիչը պատմում է նաև Սիմեոն ծերունու մասին, որին Սուրբ Հոգուց հրամայված էր մահ չտեսնել, մինչև Տիրոջ Օծյալին տեսնելը:

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին Տեառնընդառաջը կամ 40-օրական Հիսուսի ընծայումը տաճարին տոնում է Աստվածահայտնությունից 40 օր հետո՝ փետրվարի 14-ին: Հայ եկեղեցու կանոնի համաձայն, տոնի նախօրեին, երեկոյան ժամերգությունից հետո կատարվում է նախատոնակ: Այն ավետում է Տերունի տոնի սկիզբը:

Նախատոնակի արարողության ավարտին կատարվում է Անդաստանի արարողություն, որի ընթացքում օրհնվում են աշխարհի չորս ծագերը: Եկեղեցու կանթեղներից վերցված կրակով վառվում են խարույկներ՝ իբրև Քրիստոսի լուսի խորհրդանշան:

Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի տնօրինությամբ, Տեառնընդառաջի պատարագից հետո, Հայոց եկեղեցիներում տեղի է ունենում Նորապասկների օրհնության կարգ: Տեառնընդառաջի տոնին հայկական բոլոր եկեղեցիներում մատուցվում է Սուրբ պատարագ:

ՀԵՏԱԲԵՐԻ Է...

ՉԱՅՆԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՆ ԱՅԴՊԻՍԻՆ

Վերջին ժամանակներում լսողության հետ կապված հիմնախնդիրներ ունեն: Բժշկի պարզաբանմամբ, դրա պատճառը աղմկոտ միջավայրում աշխատելն է: Անկեղծ ասած, չհասկացա՞ ի՞նչ տարբերություն կա չայների եւ աղմուկի միջև: Գուցե պարզաբանե՞ք:

Հ.Սուրադյան

Մասնետվի

Չայերը մարդուն սկսում են ուղեկցել անմիջապես իր լույս աշխարհ գալու պահից եւ, այս աշխարհից հեռանալիս, ամենավերջին են լքում նրան: Եվ այդ երկու պահերի միջև ծայներով ողողված մի ամբողջ կյանք է ամփոփվում...

Չայների մակարոնակը չափվում է դեցիբելներով: Մարդու ականջի համար առավելագույն սահմանը, երբ արդեն ցավի զգացողություն է առաջանում, 120-130 դեցիբելն է: Իսկ 200-ը մահվան է հասցնում:

Չայնն ու աղմուկը միմյանցից միանգամայն տարբեր բաներ են: Չայը մարդու եւ կենդանիների զգայարանների միջոցով ընկալվող օդի տատանումն է, իսկ աղմուկը ծայների

անկանոն խառնուրդն է: Երբ, ծովախեցին ականջին հպելիս, մեզ թվում է, թե ծովի ալիքներն խշշոցն ենք լսում, իրականում մեր արյան շրջանառության ծայն ենք լսում, որը կարող ենք լսել նաև սովորական գավաթն ականջին հպելով:

Մենք կարող ենք չնկատել, որ կորցնում ենք լսողությունը, քանի որ դա, որպես կանոն, ոչ թե միանգամից է տեղի ունենում, այլ՝ աստիճանաբար: Ի դեպ, նախնական փուլում իրավիճակը կարելի է փրկել, սակայն քանի որ մարդը չի նկատում, որ իր հետ ինչ-որ բան է կատարվում, ժամանակին քայլեր չի ձեռնարկում: Իսկ հետո արդեն ուշ է լինում:

ԱՆԵԿԴՈՏՆԵՐ

☺ Մի կին պատմում է ընկերուհուն. - Երեկ ամուսնուս հետ շատ անհարմար իրավիճակում հայտնվեցիք: Նստած էիք երկուսով, մեկ էլ հանկարծակի դուռը ծեծեցին... Երկուսս էլ, սովորության համաձայն, վազեցիք դեպի պահարանը...

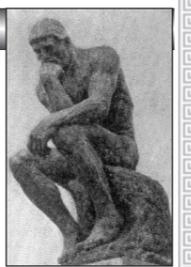
☺ Տղան համակուրսեցիներին հրավիրում է իրենց տուն, մորն ասում է. -Մամ, կարո՞ղ ես գուշակել, թե ես աղջիկներից որն է իմ ընկերուհին. - Ա՛յ էն կարմիր զգեստովը, տղա ջան.

- Բայց ո՞նց գուշակեցիք: - Հիմիկվանից ներքիս վրա ազդում աս: ☺ Ամուսինը գործողությունից վերադառնում աս ու խոստովանում, որ կորցրել աս նշանի մատանին: - Չեմ հասկանում,

ախր ո՞նց հաջողացրեցիր: - Դո՛ւ ես մեղավոր: Հազար անգամ ասել եմ, որ գրպանս ծակ աս: ☺ Կինը քնքրորեն դիմում է ամուսնուն. - Սիրելիս, ես եկել եմ քեզ մոտ հեթաբից. - Ո՞ր հեթաբից... - Բարի... - Վնդե՞լ եմ...

ԹԵՎԱՎՈՐ ՄՏԵՐ

<p>Ուսուցիչ էի կոչվում, իսկ այժմ խենթ եմ անվանվում հասարակ վարքիս համար:</p> <p>ՆԵՐՍԵՆ ԸՆՈՐՉԱԼԻ (1102-1173) Հայ բանաստեղծ Որքան շուտ անցան ժամերը ջահել... Ես ափսոսում եմ, որ աղջիկներին առաջվա նման չեմ կարող նայել:</p> <p>ԻՈՍԵՔ ՆՈՆԵՇՎԻԻ (1918-1980) Վրաց բանաստեղծ Մինչ մենք խնայում ենք՝ կյանքն անցնում է:</p>	<p>ՑԻՑԵՐՈՆ (մ.թ.ա.106-մ.թ.ա.43) Հռոմեական քաղաքական գործիչ, փիլիսոփա Առանց ծնողների՝ մենք ոչինչ ենք, իսկ նրանց շնորհիվ՝ մենք ունենք ամեն ինչ:</p> <p>ԱՆՏՈՒՆ ԴԸ ՍԵՆՏ-ԷՔՉՅՈՒՊԵՐԻ (1900-1944) Ֆրանսիացի գրող Ես ուզում եմ, որ մենք կարողանանք շնորհակալ լինել այն ամենի համար, ինչ մնացել է մեր թիկունքում: Թեկուզ, եթե դա</p>	<p>տիան ու ցավոտ է եղել: Բայց դա հաստատ մեզ որեւէ կարևոր բան է սովորեցրել:</p> <p>ՖԵՐԴՐՈ ՊՈՍՏՈՒՎՍԿԻ (1821-1881) Ռուս գրող Տղամարդիկ թաքցնում են իրենց եկամուտը, կանայք՝ տարիքը:</p> <p>Ա.Կարապետյան «Վրաստանի» ընթերցող</p>
---	---	--

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՒՆՑՈՒՅՑ

ՓԵՏՐՎԱՐ

18.02.2020 Սուրբ Դեոնդյանց քահանայների հիշատակության օր

20.02.2020 Սուրբ Վարդանանց զորավարների եւ 1036 վկաների հիշատակության օր

22.02.2020 Կ.Պոլսի տիեզերածողովի 150 Սուրբ հայրապետների (381թ.) հիշատակության օր

ԸՄԲԵՎԱՄԱՐՑ

ԹԻՄԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՉՈՐՐՈՐԴՆ ԷՐ, ԻՍԿ ՎՐԱՍՏԱՆԸ` ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Իտալիայի մայրաքաղաք Հռոմում եզրագիծը հատեց հունահռոմեական ոճի ընթացավարտի եվրոպայի առաջնությունը:

Վրաստանի հավաքականը թիմային հաշվարկում երկու արժաթե եւ երկու բրոնզե մեդալներով զբաղեցրեց հինգերորդ հորիզոնականը: Իրենց քաջային կարգերում եվրոպայի փոխչեմպիոնի կոչումը նվաճեցին Յուրի Լոնաձեն (72կգ քաշային կարգ), Լեւան Արաբուլի (130կգ), բրոնզե մեդալակիրներ դարձան Նուզար Ծուրծումիան (55կգ) եւ Ամիրան Շիվաձեն (60կգ):

Վրաստանի հավաքականը թիմային հաշվարկում երկու արժաթե եւ երկու բրոնզե մեդալներով զբաղեցրեց հինգերորդ հորիզոնականը: Իրենց քաջային կարգերում եվրոպայի փոխչեմպիոնի կոչումը նվաճեցին Յուրի Լոնաձեն (72կգ քաշային կարգ), Լեւան Արաբուլի (130կգ), բրոնզե մեդալակիրներ դարձան Նուզար Ծուրծումիան (55կգ) եւ Ամիրան Շիվաձեն (60կգ):

Հռոմում մայրցամաքային առաջնությունում աչքի ընկավ նաեւ Բուլղարիայի հավաքականի կազմում հանդես եկող Էդմոնդ Նազարյանը: Անկախ Հայաստանի առաջին օլիմպիական չեմպիոն (1996 թվական) Արմեն Նազարյանի 18-ամյա որդին առաջնության 55կգ քաշային կարգի մրցաշարում դարձավ եվրոպայի չեմպիոն: Ավելացնենք, որ եվրոպայի առաջնությանը Բուլղարիայի հավաքականը մարզել էր Արմեն Նազարյանը, որը 2000 թվականին բնակություն հաստատեց Բուլղարիայում:

Նշենք, որ եվրոպայի այս առաջնությունը վարկանիշային չէ Տոկիոյի օլիմպիական խաղերի համար:

ՍԵՐԳԵՅ ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ

Կյանքի 74-րդ տարում վախճանվեց ճանաչված տնտեսագետ, Ախալքալաքի մունիցիպալիտետի վարչության նախկին նախագահ Սերգեյ Դարբինյանը:

ծում բարձր նվաճումների հասնելու համար տնտեսությունը բազմիցս արժանացել է պետական բարձր պարգևների:

1992 թվականին նորանկախ Վրաստանի իշխանությունները Սերգեյ Դարբինյանին վստահում են Ախալքալաքիում «Նավթաբազայի» շինարարությունը, իսկ երեք տարի անց՝ նշանակում Ախալքալաքիի շրջանի վարչության նախագահ: Չորս տարի անց նրան վստահում են եւս մի պատասխանատու պաշտոն՝ Սերգեյ Դարբինյանը նշանակվում է Նինոծմինդայի մաքսակետի պետ:

Անբասիր, արդյունավետ գործունեության համար Սերգեյ Դարբինյանը պարգևատրվել է «Պատվո նշան» շքանշանով:

Հիանալի ամուսին, երկու զավակների օրինակելի հայր, հինգ թոռների սիրելի պապիկ, բոլոր նրան ճանաչողների համար սրտացավ բարեկամ եւ խորհրդատու Սերգեյ Դարբինյանի հիշատակը վառ կմնա նրան ճանաչողների հիշողության մեջ: ՍԻ ԽՈՒՄԲ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԵՂԱՆԱԿ

ՍԱՀՄԱՆԱՓՈՎՈՒՄՆԵՐ ԸՆՆԱՊԱՐԶՆԵՐԻՆ

Վրաստանի տարածաշրջանային զարգացման եւ ենթակառուցների նախարարության ավտոճանապարհային վարչության տեղեկատվության մասին, փետրվարի 14-ին ծյան եւ մերկասառույցի պատճառով, միջազգային նշանակության Արթուր-Ստեփանծմինդա-Լարս-Ռուսաստանի սահման ավտոճանապարհի Գուդաուրի-Կոբի հատվածում արգելված է կցովի եւ կիսակցովի ավտոտրանսպորտի երթուղիները, մնացած տիպի ավտոտրանսպորտի երթուղիները անարգել է: Այդ հատվածում երթուղիները իրականացվում է առանց կանգ առնելու ռեժիմում, միայն ձևափոխված պաշտպանող թուղթերի միջոցով:

Առատ ծյան եւ մերկասառույցի պատճառով, միջազգային նշանակության Խաչուրի-Ախալքալաք-Վալե-Թուրքիայի սահման ավտոճանապարհի Խաչուրի-Ածողուրի հատվածում արգելված է կցովի եւ կիսակցովի ավտոտրանսպորտի տեղաշարժը:

«Վրաստան» թերթի խմբագրականը իր զորակցությունն է հայտնում խմբագրության նախկին աշխատակցուհի Էմմա Խաչատրյանին, սիրելի եղբոր՝ 65-ամյա Սերգեյ Խաչիկի ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ մահվան կապակցությամբ եւ ցավակցում հանգուցյալի ընտանիքին, հարազատներին ու բարեկամներին:

Թբիլիսիի թիվ 104 հանրային դպրոցի մանկավարժները վշտակցում են դպրոցի մաթեմատիկայի ուսուցչուհի Իզաբելլա Աբրամյանին, սկեսրոջ՝ Ասյա Պողոսի ԱՐԲԱՍՅԱՆԻ մահվան կապակցությամբ եւ ցավակցում հանգուցյալի հարազատներին ու մերձավորներին:

Table with 8 columns and 8 rows, containing numbers 1 through 58 in a grid pattern.

Large section containing various puzzles and word games with instructions in Armenian.

Խմբագիր՝ ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԹՅԱՆ

Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105 Գ.Աթոնելի փ. 5 Հեռ. 2990-739, 2990-774 www.vrastan.ge E-mail: vrastan.press@gmail.com

Գրանցման վկայական № 4 4 - 1439 «ԿՈԼՈՐ» հրատարակչություն

"ՎՐԱՍՏԱՆ" Тбилиси, Грузия <VRASTAN> Georgia, Tbilisi Индекс 66445